

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

DS 2026:10 Åtgärder mot illegal införsel av sällskapsdjur – ansvar, kontroll och samverkan (LI2026/00710)

Sammanfattning

I väntan på en samlad djurhälsoreglering välkomnar Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) denna utredning och dess förslag för att stärka arbetet mot illegal införsel av sällskapsdjur.

SLU tillstyrker den föreslagna anmälningsplikten för djurhälsopersonal när det finns *anledning att anta* att det förekommit illegal införsel av sällskapsdjur. (7.4)

Till skillnad från utredningen anser SLU att länsstyrelsen bör ha ansvaret för kontroll av hemisolering. (9.8.3)

SLU vill också framhålla att den praktiska hanteringen av illegalt införda djur kan kräva ytterligare överväganden och tillskjutande av resurser för att säkerställa ett effektivt smittskydd och djurskydd. (9.8.3)

Generella synpunkter

Det är en korrekt bedömning att illegal införsel av sällskapsdjur innebär betydande djurhälso-, folkhälso- och djurvälståndsrisker. Det är därför angeläget att minska den illegala införseln och komma tillrätta med de problem som den medför.

SLU instämmer i utredningens konstaterande att det finns behov av en samlad djurhälsoreglering i enlighet med förslagen i SOU 2020:62, och ser fram emot att en sådan utarbetas. I avvaktan på en samlad djurhälsoreglering tillstyrker SLU

förslaget att införa en ny lag om införsel av sällskapsdjur som sedan kan föras över till den kommande djurhälsolagen.

Anmälningsskyldighet för djurhälsopersonal vid misstanke om illegal införsel av sällskapsdjur (7.4)

SLU tillstyrker utredningens förslag

- att djurhälsopersonal ska anmäla misstanke om illegal införsel av sällskapsdjur och att sådan anmälan blir en lagstadgad skyldighet,
- att anmälan ska kunna göras utan att någon specifik misstanke om allvarlig smitta föreligger, samt
- att anmälan ska kunna göras utan beaktande av tystnadsplikt, sekretess och regler om GDPR.

SLU tillstyrker också utredningens avvägning att misstankegraden och tröskeln för anmälan ska läggas vid ”*anledning att anta*” för att inte ställa krav på djurhälsopersonalen att utreda ärendet vidare innan en anmälan kan ske. Sammantaget möjliggör förslagen om anmälningsskyldighet att fler illegalt införda djur kan fångas upp av myndigheten.

Anmälningsskyldighet och tillstånd för den som förmedlar sällskapsdjur (12.3.2)

SLU tillstyrker förslaget att den som förmedlar sällskapsdjur ska anmäla detta till länsstyrelsen. SLU anser också att det är lämpligt med sanktioner för de förmedlare som brister i efterföljandet av anmälningsskyldigheten. Det hade dock varit önskvärt med ett utökat krav eller förtydligande om att personer som förmedlar djur från annat land ska ha tillstånd enligt djurskyddslagen.

SLU delar utredarens bedömning att frågan om tillstånd bör utredas vidare.

SLU delar också utredarens bedömning att länsstyrelserna ska utses till kontrollmyndighet med mandat att genomföra offentlig kontroll av efterlevnaden av införselregler vid de verksamheter som länsstyrelserna, enligt djurskyddslagen, redan utfärdar tillstånd för.

Hemisolering bör användas restriktivt och kontrolleras av länsstyrelsen (9.8.3)

Vad avser hemisolering vill SLU betona att det bör användas mycket restriktivt, eftersom det är en form av smittskyddshantering som är nästintill omöjlig att kontrollera. Hemisolering bör endast vara ett alternativ för djur som är födda i Sverige, vars djurhållare av okunskap tagit med sig djuret på resa från Sverige till annat EU-land med låg rabiesrisk, utan att först ha tillsett att djuret har fullständigt skydd mot rabies, och sedan tagit med djuret tillbaka till Sverige.

Hemisolering kan även användas i vissa andra situationer där mindre fel/misstag begåtts avseende *djur med ursprung i Sverige*, och där ursprunget kan verifieras.

Enligt utredningen använder Jordbruksverket i dagsläget motsvarande kriterier. De har dock inte alltid tillämpats vilket medfört att illegalt införda djur med annat ursprung har fått beslut om hemisolering och de har även kunnat säljas vidare. Därmed har djuren i praktiken hamnat utom möjlighet till kontroll ur smittskyddsperspektiv.

Kontrollen av beslut om hemisolering har hittills legat på Jordbruksverket, men den har enligt SLU:s uppfattning inte fungerat tillfredsställande. En anledning kan vara att Jordbruksverket inte har någon utvecklad operativ organisation för fysiska kontroller. Möjligen skulle distriktsveterinärorganisationen kunna användas, men dessa veterinärer är redan idag högt belastade och det vore olämpligt att belasta dem med ytterligare kontrollarbete som tar tid från det kliniska arbetet. SLU menar därför att kontrollen av hemisoleringsbeslut bör vara länsstyrelsens ansvar eftersom de redan har en fungerande operativ och fysisk kontrollorganisation.

Behovet av karantänsanläggning behöver utredas (9.8.3)

Med en välgrundad restriktiv tillämpning av hemisolering följer att illegalt införda djur kan behöva avlivas om det inte finns en acceptabel karantänsanläggning. Det är oklart vilken kapacitet som idag finns hos Swedavia Animal Center för att hålla djur i regelrätt karantän.

SLU välkomnar därför förslaget att ge Tullverket och Jordbruksverket i uppdrag att identifiera vilket behov som finns av ändamålsenliga lokaler för hantering och förvaring av djur vid yttre och inre gräns. Detta är en kritisk faktor för möjligheten att hantera misstänkt illegalt införda djur. Även behovet av och tillgång till regelrätt karantän bör därför utredas.

Specifika synpunkter

1.1 Förslag till lag (2027:00) om införsel av sällskapsdjur

SLU tillstyrker författningen generellt i sin helhet med följande specifika synpunkter:

4 § SLU tillstyrker skrivningen och menar att det är bra att lagen omfattar fler sällskapsdjur än hund och katt, och att lagen inte enbart omfattar sällskapsdjur utan kommersiellt syfte.

6 § SLU menar att begreppet ”förmedlare” kan behöva definieras. SLU tillstyrker att förmedlare ska anmäla sin verksamhet till länsstyrelsen.

7 § SLU tillstyrker paragrafen, men menar att det bör framgå att det är de förmedlare som avses i 6 §.

8 § SLU tillstyrker och menar att det är bra att anmälningsplikt införs och att tröskeln för anmälan är ”anledning att anta”.

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling

SLU tillstyrker föreslagna skrivningar i sin helhet.

1.5 Förslag till förordning (2027:00) om införsel av sällskapsdjur

SLU tillstyrker författningen generellt i sin helhet med följande specifika synpunkter:

3§ Denna skrivning förutsätter att Jordbruksverkets föreskrifter täcker avtalade regler för införsel från Norge, annars skulle ett tillägg kunna göras att särskilda regler gäller vid införsel från Norge.

7 § SLU avstyrker föreslagen skrivning och förordar att Länsstyrelsen ges ansvar för uppföljande kontroll av beslut om hemisolering.

1.7 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:1240) om tillsyn över hundar och katter

SLU tillstyrker föreslaget tillägg.

Beslut om detta yttrande har på fattats av rektor efter föredragning av utredaren Kristina Julin . Innehållet har utarbetats av professor Susanna Sternberg Lewerin vid institutionen för husdjurens biovetenskaper samt kvalificerad handläggare Elina Åsbjer vid Nationellt centrum för djurvälstånd. Planeringschefen Helene Holstein har godkänt yttrandet.

Maria Knutson Wedel

Kristina Julin